

I. FERDINÁND ISMERETLEN DÉNÁR VÁLTOZATAI.

(Újabb adatok a C. N. H. III. kötetéhez.)

A C. N. H. két kötetének megjelenése után a „Habsburg és Habsburg-lotringeri királyok magyar érmei“ rendszerezését tűzték ki a gyűjtők és a szakemberek feladatukul. A Habsburg érmek anyaga képezte a Corpus III. kötetének anyagát.

A megboldogult Harsányi Pál dr. kezdte meg ezen érmeket és leírásukat összegyűjteni és a rendelkezésére álló anyagot a Numizmatikai Közlöny XIII. évfolyamában „Adatok a C. N. H. III. kötetéhez“ címmel publikálni. Nagy munkájához a gyűjtők támogatását kérte.

A bpesti m. kir. Főfémjelző és Fémbevéltő hivatalhoz beszolgáltatott leletek közül, a kiválasztás végett intézetünknek is megküldött *ostoros*-i (Borsód megye) leletből kívánjuk I. Ferdinánd eddig ismeretlen dénár változatait az alábbiakban közölni. Adatközlésünkben Harsányi adataira hivatkozunk olyankor, ha a leírandó érem elő-, vagy hátlapja megfelel a Harsányi által leírt dénár típusnak.

I. Körmöcbányai veretek:

1530. 1. Előlap: FERDINAND D·G·R·VNG·1530· (A választójel mindenütt pont, csak a két D között hiányzik)

Hátlap: mint a 170. a. alattié.

Ezüst. 15·6 mm. 0·48 gr.

1531. 1. Előlap: FERDINAND·D·G·R·VNG·1531· (A választójel mindenütt ötágú *csillag*.)

Hátlap: PATRONA· *VNGARIE (A választójel két ötágú csillag. A Madonna mellett K—B jel.)

Ezüst. 15·2 mm. 0·43 gr.

2. Az elő- és hátlapja olyan, mint a 171 e. alattié.

Ezüst. 15·3 mm. 0·47 gr.

3. Előlap: mint 171 a.

Hátlapja: PATRONA· VNGARIE (Választójel az V betű előtt hiányzik. A Madonna mellett K—B jegy.)

Ezüst. 15·8 mm. 0·63 gr.

1532. 1. Előlap: FERDINAND·D·G·R·VNG·1532· (Választójel mindenütt pont. A G betű nehezen ismerhető fel, mert hiányzik belőle a keresztvonalból leágazó kis vonalka, amely a C betűtől különbözteti meg.)

Hátlapja, mint 171 a.

Ezüst. 15·8 mm. 0·495 gr.

1534. 1. Elő- és hátlapja olyan, mint a 171 f. alattié.

Ezüst. 15·5 mm. 0·38 gr.

1536. 1. Előlap: FERDINAND·D·G·R·VNG*1536* (A választójel mindenütt pont, az évszám előtt és után ötágú *csillag*. A címer felett, a belső gyöngykörben háromszögű ponc ▲, amelynek alapja vízszintes a címerpajzs felső szélével.)

Hátlap: PATRONA**VNGARIE (mint 171 g. A Madonna mellett K—B jegy.)

Ezüst. 15·6 mm. 0·595 gr.

1537. 1. Előlap: FERDINAND·D·G·R·VNG*1537* (Kiscímerpajzsszal. A választójel mindenütt pont, csak az évszám előtt és után ötlevelű rózsza.)

Hátlapja mint 171 g.

Ezüst. 15·9 mm. 0·6 gr.

2. Előlapja olyan, mint a 171 c., hátlapja mint 171 g. alattié.

Ezüst. Három darab: 15·5, 15·6, 15·7 mm. 0·45, 0·47, 0·6 gr.

1540. 1. Előlap: FERDINAND*D*G*R*VNG*15·40* (Nagyobb címerpajzsszal, mint 171 l.)

Hátlap: PATRONA**VNGARIE (A választójel két pont között ötlevelű rózsza, mint 171 g. A Madonna mellett K—B jegy.)

Ezüst. 15·2 mm. 0·54 gr.

2. Előlap: FERDINAND*D*G*R*VNG*15·40* (Kis címerpajzsszal. Mint 171 l.)

Hátlap, mint 171 c.

Ezüst. 16·1 mm. 0·58 gr.

1542. 1. Előlap: FERDINAND*D·G·R·VNG 154Z* (Kis címerpajzsszal. Választójel a két D között és az évszám után ötlevelű rózsza, a G előtt pont, utána kis függőleges vonalka, az VNG előtt pont, az évszám előtt hiányzik.)

Hátlapja: |PATRONA* *VNGARIE* (A körirat elején kis vastag függőleges vonalka, másutt ötlevelű rózsza. A Madonna mellett K—B jegy.)

Ezüst. 15·7 mm. 0·51 gr.

1545. 1. Mindkét lapja olyan, mint a 171 i. alattié, kis címerpajzsszal. Az előlapon a címer jobb oldala és a belső gyöngykör között, csúcsával a címerfelé fordított ponc ▼.)

Ezüst. 15·4 mm. 0·54 gr.

1546. 1. Előlap: mint 171 l. (A címerpajzs baloldala és a belső gyöngykör között csúcsával ferdén a címerfelé fordított hosszúkás ponc ▼.)

Hátlapja, mint 171 i.

Ezüst. 15·2 mm. 0·49 gr.

1551. 1. Előlapja, mint 171 a., de az évszám előtt két pont, egymás felett :).

Hátlap, mint 171 e.

Ezüst. 15·7 mm. 0·49 gr.

1553. 1. Előlap: mint 171 *a.*, de az évszám előtt a választójel elmaradt.
Hátlapja, mint 171 *g.*
Ezüst. 14 5 mm. 0·48 gr.

II. Nagyszebeni veretek:

1552-es veret, H—P jeggyel (Haller Péter).

1. Előlap: FERDINAN·D·G·RO·VNG·155Z* (mint 190 *f.* alattié, homorú és kis címerpajzssal.)

Hátlapja: ·PATRONA* *VNGARIE* (A választójel a körirat elején betű magasságban álló pont, másutt ötágú csillag. A Madonna mellett H—P jegy.)

Ezüst. 15·6 mm. 0·49 gr.

2. Mind a két lapja olyan, mint a 189 *a.* alattié, azonban *kicsi és homorú* címerpajzssal. A címer alja a belső gyöngykörig sem ér le.

Ezüst. 14·8 mm. 0·51 gr.

3. Előlap: FERDINAN·D·G·RO·VNG 155Z* (Választójel pont, az évszám előtt elmaradt, utána ötlevelű rózsza.)

Hátlap: ·PATRONA* *VNGARIE* (A körirat elején a választójel betűmagasságban pont, másutt ötlevelű rózsza. A Madonna mellett H—P jegy. A H betű nem olvasható világosan, könnyen N-nek lehet nézni.)

Ezüst. 14·3 mm. 0·37 gr.

III. Nagybányai veretek:

1554. 1. Előlap: FERDINAND·D·G·R·VNG·1554* (A választójel mindenütt ötlevelű rózsza, az R előtt és VNG előtt elmaradt.)

Hátlap: PATRONA* *VNGARIE* (A választójel ötlevelű rózsza. A Madonna mellett N—C jegy.)

Ezüst. 14·8 mm. 0·545 gr.

1555. 1. Előlap: FERDINAND·D·G·R·VNG 1555* (Választójel a második D előtt pont, a G és R előtt kis függőleges vonalka, az VNG előtt pont. Utána a jel elmaradt, az évszámú tán ötlevelű rózsza.)

Hátlapja PATRONA* *VNGARIE· (Választójel két ötlevelű rózsza között pont, a körirat végén ismét pont. A Madonna mellett N—C jegy.)

Ezüst. 14 6 mm. 0·47 gr.

2. Előlapja, mint az előzőé.

Hátlapja: PATRONA* *VNGARIE (Választójel két ötlevelű rózsza és kis pont. A Madonna mellett N—C jegy.)

Ezüst. 15 2 mm. 0·485 gr.

3. Előlap: FERDINAND·D·G·R·VNG·1555* (A választójel a két D között kis függőleges vonalka, a G előtt hiányzik, az R előtt és után vastagabb pont, az évszám előtt és után ötágú csillag.)

Hátlap: PATRONA* *VNGARIE (Választójel két kis ötlevelű rózsza között pont. A Madonna mellett N—C jegy.)

Ezüst. 15·4 mm. 0·53 gr.

4. Előlap: FERDINAND·D▼G|R·VNG*1555* (A választójel a két D között pont, a G előtt csúcsával lefelé fordított poncolt háromszög, az R előtt kis függőleges vonalka, az VNG előtt pont, az évszám előtt és után ötágú csillag.)

Hátlap: PATRONA**·VNGARIE· (Választójel két ötágú csillag között nagyobb pont, a körírat végén is pont. A Madonna mellett N—C jegy.)

Ezüst. 14·8 mm. 0·54 gr.

5. Előlap: FERDINAND|D|G|R·VNG*1555* (Választójel a második D, továbbá a G és R előtt kis függőleges vonalka, az VNG előtt nagyobb pont, az évszám előtt és után ötágú csillag.)

Hátlap: PATRONA*○*VNGARIE (A választójel két ötágú csillag között *köröcske*. A Madonna mellett N—C jegy.)

Ezüst. 15·5 mm. 0·6 gr.

6. Előlap: FERDINAND D|G·R·VNG 1555● (Választójel a két D között hiányzik, a G előtt kis függőleges vonalka, az R és VNG előtt pont. Az évszám előtti választójel elmosódott, az évszám után nagyobb pont.)

Hátlap: PATRONA***·VNGARIE (A választójel három ötágú csillag. A Madonna mellett N—C jegy.)

Ezüst. 13·7 mm. 0·575 gr.

Az ismertetett érmek a szegedi egyetem Archaeologiai Intézetében vannak.

Dr. Bálint Alajos.

DIE UNBEKANNTEN SPIELARTEN DER DENARE FERDINANDS I.

(Neue Angaben zum Bande III. des C. N. H.)

Aus dem Funde in der Gemeinde *Ostoros* (Komitat Borsód) veröffentliche ich als Ergänzung zu den von Dr. P. Harsányi in den Jahrgängen der Numismatischen Zeitschrift publizierten Münzen der Habsburg-Epoche die unbekanntten Spielarten der Denare Ferdinands I. Die erwähnte Publikationen sind unter dem Titel: „Angaben zum III. Band des C. N. H.“ vom XIII. Band an serienweise erschienen.

Dr. A. Balint.